

Anbefalinger for videre satsing på LUR-arter

FOTO: FRANK GREGERSEN, NOFIMA

Kråkeballer er en av LUR-artene som det anbefales videre satsing på.

Norske fiskere vil ikke satse på lite utnyttede marine ressurser (LUR-arter), til tross for at et overveldende antall rapporter peker på at artene har stort potensial. Nofima har gått gjennom hva som er blitt gjort innenfor forsknings- og utviklingsarbeid for såkalte LUR-arter de siste 10–15 årene. Bare etter år 2000 er det utarbeidet et 60-talls rapporter, der konklusjonene er overveidende positive for utnyttelsespotensialet. Resultatene står imidlertid ikke i forhold til konklusjonene.

På oppdrag fra Fiskeri- og havbruksnæringsforskningens forskningsfond (FHF) har Nofima gått gjennom status for LUR-artene. Hensikten har vært å få til en prioritering av forskningsinnsats inn mot arter hvor sannsynligheten for kommersiell suksess er større enn for andre arter. Resultatene skal danne grunnlag for en diskusjon om prioritering av næringsrettet forskning, i første rekke FHF's virkemidler.

Lite lønnsomt

Til tross for omfattende arbeid helt fra starten av 70-tallet er utviklingen av fisket etter taskekrabbe og stavsild to av få eksempler på vellykkede kommersielle

fiskeri av LUR-arter. Forsøkene med de fleste andre LUR-artene, kan av ulike årsaker ikke vise til samme resultater. Den mest plausible forklaringen er at LUR-arter ikke er lønnsomme nok til å være et alternativ til eksisterende fiskerier – verken i eller utenom hovedsesongene i norske fiskerier. Dette illustreres blant annet ved at store deler av kystflåtens kvotegrunnlag for hyse og sei ikke har vært utnyttet de siste årene. Kystflåten mangler ikke ressursgrunnlag, men prioriterer hvor de vil delta ut fra lønnsomhet. Arbeidskraft er dessuten en knapp og kostbar faktor. Dette innebærer at det økonomiske potensialet i utnyttelse av LUR-arter må være tilstrek-

kelig stort til å kunne konkurrere om flåtekapasitet og arbeidskraft.

Når lønnsomheten i alternative fiskerier er høy, mangler fiskere økonomiske incentiver for å fange LUR-arter. Dette innebærer at både på kort og lengre sikt må artene som fiskes gi tilstrekkelige fangstrater (fangstmengde per dag) og høye nok priser til at det skal være interessant for fartøy å delta. Dette kan forandre seg dersom dagens ressursituasjon endrer seg vesentlig.

Ulike høstingsstrategier

I videre satsing på LUR-artene er det hensiktsmessig å dele artene i to kategorier,

hvor det trengs ulik tilnærming til utvikling av høstingsstrategier:

1. *Ressursbasert næringsutvikling.* Med dette menes ressurser som per i dag ikke utnyttes til fulle, men hvor det kan være mulighet for lønnsom verdiskaping.
2. *Destruksjonsfiske.* Kan omfatte arter/dyregrupper som i liten eller ingen grad beskattes, og hvor det kan dokumenteres at det er en samfunnsøkonomisk gevinst i desimeringsfiske.

Flere arter (f eks. kråkeboller, maneter, sel) kan havne i begge kategoriene – både et samfunnsøkonomisk problem og en mulig ressurs. Dette har ledet til en rekke arbeider med betegnelsen “Fra problem – til ressurs”.

Med bakgrunn i Nofimas gjennomgang av de utfordringene som finnes i langs hele verdikjeden, er anbefalingen at virkemiddelapparatet konsentrerer videre satsing på kråkeboller og flatfisk. Årsak til anbefaling av Drøbak-kråkeboller er:

- Ressursgrunnlaget er kartlagt, og det er på det rene at arten av økologiske og samfunnsøkonomiske årsaker bør beskattes hardere.
- Det eksisterer markeder for kråkeboller

både i Asia og Europa, og det er ikke spesielle problemer med mattrygghet knyttet til arten.

- Det finnes interessenter som er villig til å satse, og det er et eget arbeid på gang som er i ferd med å utarbeide forslag til retningen på videre satsing. Konklusjonene av dette arbeidet bør legges til grunn for eventuelle konkretiseringer av satsingen.

Det anbefales at det utarbeides FoU-strategier for satsing på flatfisk¹ av følgende årsaker:

- Det er overveiende sannsynlig at ressursgrunnlaget er til stede for et vesentlig større uttak av flatfisk enn dagens.
- Det finnes marked, innenlands så vel som til eksport, og artene distribueres i allerede kjente markedskanaler.
- Det finnes interessenter både på sjø og land som vil være interessert i å ta tak i utfordringene i ulike deler av verdikjeden.

Kysttorskvernet² har medført generelt redusert fiskeriaktivitet på tradisjonelle fiskefelt for flatfisk innenfor grunnlinjen. Spesielt har dette redusert fisket med snurrevad. Utvikling av selektiv fangst-

teknologi/metoder og tilpasning av reguleringsregimer vil derfor være avgjørende for å øke landingene av flatfisk.

Videre anbefaler Nofima at virkemiddelapparatet utreder eventuelle samfunnsøkonomiske gevinster i desimeringsfiske av maneter og kråkeboller.

Begrunnelsen for et eventuelt desimeringsfiske vil i så fall være at kostnadene står i forhold til godt dokumenterte positive effekter på økosystemet generelt, og/eller på andre kommersielt viktige næringskjeder.

For ytterligere informasjon, kontakt Edgar Henriksen, edgar.henriksen@nofima.no, tel 77 62 90 09.

¹ I denne sammenhengen er flatfisk en felles betegnelse for arter som lomre, rødspette, tunge, piggvar, slettvar, glassvar, smørflundre, med flere. (Kveite og blåkveite er unntatt.)

² For en samlet framstilling, se: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/fkd/presesenter/pressemeldinger/2008/vernetiltak-for-norsk-kysttorsk-i-2008.html?id=496021>

Flundre kan lagres levende i store tettheter.